

Pust na razpotju

Moti se, kdor misli, da je bil Pust vedno tak, kakršnega poznamo mi: vesel, zabaven patron, poln norčij in burkastih domislic.

Pred davnimi, davnimi časi ko je še živel, je bil Pust povsem drugačen.

Še kot otrok, jedva šest let mu je bilo, se je tako resno držal in take modre je govoril, da bi lahko samega svetopisemskega Salomona v zadrego spravil. Čim bolj je doraščal, tem modrejši je postajal. V svojih prvih mladeniških letih je bil že skoraj dozorel mož, v čelo so se mu zarezale prve gube, temno so mu gorele oči in prav nikoli se ni zasmeljal.

V tisti deželi je vladal kralj Kurent, najveselejši, najzabavnejši kralj pod soncem. Vsi njegovi podaniki so bili takisto veseljaki in šaljivci, kakršnih ni bilo nikjer drugje.

Edina izjema je bil mladi modrijan Pust. Zato je njegova roditelja pričelo skrbeti, kaj bo iz tega. Njegov oče Pustež pl. Šema je bil dvorni svetnik Njegovega Veličanstva kralja Kurenta in je bil kralju obljubil, da mu svojega prvorojenca pošlje na dvor za dvornega norčka. Toda kako naj njegov sin postane dvorni norček, če pa se nikoli ne smeje, je vedno čemereren in tako modro govori.

Mislil je oče in mislil, kaj naj ukrene, pa mu nič pametnega ni hotelo priti na um.

»Bolan je, naš Pust, bolan,« je slednjič rekel svoji ženi in sta oba sklenila, da pošljeta po zdravnika.

Prišel je zdravnik Burkež.

Do fermenta natanko je preiskal dozdevnega bolnika, potem je odmajal z glavo in se na vsa usta zasmeljal.

»Pust je zdrav ko riba,« je dejal, »njegov meh za smeh je v redu, treba je le počakati trenutka, da meh počí, potem pa smeha in dobre volje ne bo konca ne kraja.«

Roditelja sta se potolažila in čakala. A tistega trenutka, ko bi naj Pustu počil meh za smeh, nista mogla pričakati.

Oče je torej priredil veliko domačo veselico in povabil nanjo najznamenitejše šaljivce iz vse dežele. Ti so se zbrali okrog Pusta, zbijali šale, se krohotali in se na vse mogoče načine trudili, da bi čemerneža pripravili do smeha.

Toda zaman. Pust je ostal tak kakor je bil; še nasmehnil se ni, temveč je modro pripomnil:

»Kdor hoče, da se mu bodo drugi smejali, se sam ne sme smejati.«

Oče je bil spet ves obupan. Odšel je na dvor in stopil pred kralja Kurenta.

»Veličanstvo,« se je priklonil, »sina Pusta, ki sem ga vam bil obljubil za dvornega norčka, nikakor ne morem spametovati, da bi bil dobre volje. Kaj naj storim?«

Kralj Kurent je od zadovoljstva kar poskočil s prestola.

»Tako? He-he-he! No, to ti je pa dvakrat Pust! V moji deželi, pa ne dobre volje? Rad bi ga poznal, tvojeja Pusta. Pripelji mi ga na dvor!«

Srečni oče je neutegoma izvršil povelje. In tako je mladi Pust postal dvorni norček kralja Kurenta.

Ostal pa je slejkoprej vedno isti. Modre izreke je kar iz rokava stresal in se je pri tem silno resno in svečano vedel.

Prav zato so se mu vsi smejali in še nikoli ni bilo na dvoru kralja Kurenta toliko zabave in smeha kakor baš tedaj.

Toda vsake reči, pa naj bo še tako imenitna, se človek sčasoma naveliča.

Tudi kralj Kurent se je naveličal pustega obraza svojega dvornega norčka in bi bil rad videl veseli, smehljajoči se obraz. A kaj, ko pa Pustu njegov meh za smeh ni hotel počiti. Čakanja na tisti znameniti trenutek pa je bil že ves dvor s kraljem vred do grla sit.

Pa se je Pust nekega dne sprehajal po kraljevskem vrtu in v mislih koval

nove izreke, da bi z njimi pri večerji kralja razveselil.

Ko se je ob neki košati cipresi ustavil, je izza nje pokukal čudno smešen ženski obraz.

»Kdo pa si ti?« je začuden vprašal Pust, ki še nikoli ni bil videl tako zabavnega obličja.

»Pst!« je zašepetala ženska in položila prst na usta. Stopila je na peščeno pot pred Pusta in snela krinko. Mlad dekliški obraz s silno žalostnimi očmi se je prikazal izpod krinke.

Pust je ostrmel, kar verjeti ni mogel, da stoji pred njim živo žensko bitje.

»Kdo si —?« je ponovil. »Kako si prišla sem?«

»Na skrivaj,« je odgovorilo dekle, »prišla sem iz tiste dežele, kjer vlada mrka kraljica Nesreča. Tam sem doma. V naši deželi ni veselja, temveč samo žalost in tegoba. Slišala sem o deželi veselega kralja Kurenta, tudi o tebi sem slišala in sem ušla čez mejo, da bi —«

»Kako ti je ime?« jo je prekinil Pust.

»Maska mi pravijo,« se je nasmehnilo dekle. »Tebi pa je ime Pust, kajne? O, mnogo sem že slišala o tebi, o tvojih modrih šalah, ki se jim vsakdo mora smejati. Prišla sem, da te povabim s seboj. Skupno bova hodila po naši deželi, razveseljevala ljudi in jih naščuvala, naj prepode kraljico Nesrečo s prestola. Ali hočeš?«

Pust ni takoj odgovoril, nego je vprašal:

»Kaj pa je tisto, kar držiš v roki?«

»Krinka, moj drugi obraz,« je odvrnila Maska. »Če si nadeneš krinko, skriješ svoj pravi obraz in postaneš vesel. Toda — kaj stojiš? Odgovori mi hitro: ali greš z menoj?«

Pust je neodločno upiral svoj otožni pogled v zapeljivo Masko. Ni vedel, kaj naj stori, ali naj pobegne, ali naj še nadalje ostane na dvoru.

»No, modrec šaljivi, odloči se,« je prigovarjala Maska in ga prijela za roko.

»Ne morem se odločiti,« je dejal; »veš kaj, lepa Maska, posodi mi tisto

krinko, ali kako že praviš temu, za nočoj, da še enkrat razveselim kralja; tebe pa bom vtihotapil v grad med dvorne dame; nihče te ne bo prepoznal. Jutri zarana pa pobegneva. Si zadovoljna?«

Fot. Ferd. Premru

Mitja in Majda gresta na maškarado

»Zadovoljna sem. Na, tu imaš,« je dahnila Maska in mu porinila krinko v roko.

Take vesele večerje kralj Kurent še svoj živ dan ni imel kakor takrat.

Njegov dvorni norček Pust se je bil namreč pojavil s krinko na obrazu.

Ta novost je vzbudila pri celokupnem dvoru gromovit krohot.

Kralj Kurent še jesti ni mogel, tako se je smejal; ministri so se od smeha za trebuhe držali, dvorne dame in služinčad so od norčavosti cvilili in drug drugemu stopali na noge.

Samo Pust se ni smejal.

»Povej mi, o kralj,« je izpregovoril, »kaj mi je storiti. V dvomih sem, na razpotju. Ali naj hodim s krinko na obrazu, ali brez nje, ali naj ostanem tu, ali naj zbežim odtod?«

Kralj in vsi drugi so imeli te Pustove besede seveda za golo šalo in veselost je še naraščala.

»Tvoj pusti obraz mi že preseda, norček,« je med smehom vzkliknil kralj Kurent. »Boljše je, da zbijaš šale s krinko na obrazu, he-he-he!«

»Dobro, kralj, pa naj bo po tvojem,« se je odrezal Pust, si spet nadel krinko in stopil pred zrcalo. Zdaj, ko je samega sebe videl v zrcalu, svojo sloko postavo, oblečeno v pisane cape, in svoj smešen, zakrinkan obraz, se je nenadno pričel — smejati.

Prišel je tisti trenutek, Pustov meh za smeh je počil in smeh je planil na dan.

Vsa prostrana dvorana je odmevala od smeha in krohota, kralj, ministri in ves dvor so se od smeha valjali po tleh.

Pust se je smejal, smejal, od bučnega smeha so ga prijemali krči, smejanja ni hotelo biti ne konca ne kraja. Smejalo se je toliko časa, da je od smeha — umrl.

»Vidite,« se je obrnil kralj proti svojim ministrom, »naš norček Pust je pa vendarle imel prav, ko je dejal, da na razpotju ne ve, ali naj ostane, ali naj gre odtod. Zdaj je pa res odšel.«

Ko so mrtvemu Pustu sneli krinko, je bil njegov obraz prav tako resen kakor včasih.

Nataknili so mu torej krinko nazaj in ga tretji dan slovesno pokopali.

Vsako obletnico Pustove smrti so v deželi kralja Kurenta slovesno proslavili z vesellicami, maškaradami in raznimi norčijami.

Lepa Maska je postala Kurentova žena in oba sta se večkrat prav po pustno našemila.

Ta navada je kmalu zajela ves svet. Še dandanes nore ljudje v pustnem času in si nadevajo krinke, da bi zakrili žalostne, od skrbi razorane obraze in bi vsaj za nekaj ur pozabili težave življenja.

Odkod imajo cvetice svoja imena?

Anemona ali po naše veternica ima svoje ime iz grščine: anemos pomeni veter, zato ji pravimo tudi mi veternica. Gotovo jo vsi poznate, saj je ena prvih pomladnih cvetk. — Begonija, ki je doma v tropičnih krajih, je dobila svoje ime po guvernerju San Dominga Begonu, ki je živel tu v začetku 18. stoletja. — Dalija ali georgina se imenuje po švedskem botaniku (rastlino-slovcu) Dahlu. — Fuksija, katere domovina sta Južna Amerika in Nova Zelandija, ima svoje ime v spomin na velikega bavorskega botanika Leonharda Fuchsa, enega od »očetov botanike«, ki je živel od l. 1501—1566. — Hortensia, žena znamenitega francoskega urarja Lepautea, je dala ime hortenziji, grmičasti rastlini iz Vzhodne Azije. — Ime hijacinta (iz vrste lilij;

cvete že pozimi v vodi) pride iz grščine, grški »jakintos« pomeni našo domačo peruniko. — Lavendel (slovensko: sivka) ima svoje ime iz latinščine. Lavare se pravi umivati se. Iz nje izdelujejo razne dišave in vode za umivanje. — Po francoskem zdravniku in botaniku Magnolu, ki je prvi prišel na misel, razdeliti rastline v posamezne družine (živel je od l. 1638.—1715.), je dobila svoje ime magnolija, okrasno drevesce iz Vzhodne Azije in Amerike, katerega cvetje se pokaže že v zgodnji pomladi še pred listjem. — Petunija iz Južne Amerike je dolžna za svoje ime podobnosti s tobakovo rastlino (petun je braziljansko ime za tobak). — Nagelj pride iz nemške besede Nagel, kar pomeni žebelj, zato pravimo tudi mi nageljnu klinček. — Rožmarin je latinskega izvora in pomeni dobesedno: rosa ob morju. Kajti rožmarinova domovina je ob morju, toda pozabili so to in so spravili ime v zvezo z rožo in Marijo. Zaradi te pogreške so tudi Angleži dali rožmarinu ime: rosemary. — Cinja nosi ime nemškega botanika Zinna.